



## انتخابات آمریکا ارزش برجام را کم کرد | چرا آمریکا به ایران حمله نکرده است؟ | خبر خوب این است که آمریکا کشوری رو به افول است

فواد ایزدی، تحلیلگر سیاسی از تحولات در ساختار سیاسی آمریکا و رفتارهای جمهوری خواهان و دمکرات ها و مواضع متغیر ایالات متحده در برجام می گوید.

**فتانه احدی - همشهری:** با آغاز کار کنگره آمریکا در ژانویه و درگیری های داخلی آمریکا، مذاکرات برجام فعلا پیشرفتی ندارد. البته رفتارهای آمریکا با تحولات و وقایع اخیر ایران نیز تغییر داشته است. از سویی نیز نیروی قدرتمند جمهوری خواهان و مخالفان دمکرات آمریکایی برجام را به عقب می راند که این مسئله در تقسیم بندی جدید کنگره امکان دارد روند دیگری به خود گیرد که یا مانع مذاکرات شوند و یا حتی سعی شود در بازگشت به برجام با منفعت طلبی آمریکایی روبه رو شویم. بنابراین با فواد ایزدی، تحلیلگر سیاسی و عضو گروه مطالعات آمریکا دانشگاه تهران درباره نتیجه انتخابات آمریکا، رفتارهای جمهوری خواهان و دمکرات ها و مواضع متغیر آمریکا در برجام، تحریم ها و اعتراضات ایران و حمله آمریکا به ایران به گفت و گو نشستیم.

**آیا نتیجه انتخابات کنگره می تواند در بازگشت دولت آمریکا به برجام تأثیرگذار باشد؟ همچنین در مورد برجام، قضیه پهبادهای و اعتراضات، کنگره جمهوری خواه فشار زیادی بر ایران آورده است که به غیر از برجام دمکرات ها نیز با جمهوری خواهان با فشار به ایران همسو هستند. با وجود این، اگر آمریکا بخواهد به برجام برگردد آیا جمهوری خواهان می توانند مانع شوند؟**

بله! به هر حال برجام قیمتی دارد اما اینکه قیمت برجام چقدر است، متفاوت است. اگر بخواهیم از ۱۰۰ قیمت گذاری کنیم، اعداد مختلفی مانند ۸۰، ۹۰ و حتی ۲۰۰ را برایش در نظر می گیرند اما هر چه قیمت برجام بوده با انتخابات نوامبر در آمریکا، این قیمت کاهش یافته است. به این دلیل که افرادی در مجلس نمایندگان قدرت خواهند گرفت که رسماً بارها اعلام کرده اند مخالف برجام هستند و اگر به قدرت برسند یا اجازه برگشت آمریکا به برجام را نخواهند داد یا اگر در صورتی که دولت بایدن برگردد اجازه نخواهند داد ایران منفعتی از برجام ببرد. و این در حالی است که مجلس نمایندگان آمریکا نیز قدرت عملیاتی کردن این تهدید را دارد. این تهدید جنبه بلوف ندارد و عملیاتی خواهد شد. مجلس نمایندگان می تواند قوانینی را تصویب کند که منافع برجام را برای ایران به طور کل نابود کند.

با اینکه سنا هنوز در دست دمکرات ها قرار دارد اما سناتورهای مخالف برجام هم کم نیستند. رابرت منندز، رئیس کمیسیون روابط خارجی هم با صراحت اعلام کرده که مخالف متن ۲۰۱۵ است و برخی از سناتورهای تأثیرگذار دیگر مانند چاک شومر، رئیس اکثریت دمکرات سنا هم سال ۲۰۱۵ به برجام رأی ندادند. اگر در مجلس نمایندگان طرحی تصویب شود، امکان دارد که در سنا هم رأی بیورد، بنابراین آقای بایدن باید تصمیم بگیرد که می خواهد و تو کند یا خیر و حتی اگر بایدن هم آن را و تو کند، مجلس نمایندگان می تواند با دوسوم رأی برای شکستن رأی رئیس جمهور اقدام کنند که این اقدام اصلاً دور از انتظار نیست. اکنون که مجلس نمایندگان دست جمهوری خواهان است، برای تصویب طرح های ضد برجامی دست شان باز است. اگر مجلس نمایندگان دست دمکرات ها باقی مانده بود، به دلیل رودربایستی که با رئیس جمهور دمکرات دارند ممکن بود که این طرح ها را به جریان نیندازند اما اکنون که دست جمهوری خواهان افتاده، این طرح ها به جریان خواهد افتاد.

این دلایلی است که ارزش برجام نسبت به ماه گذشته کاهش پیدا کرده است. از سویی هم چون توانمندی قانون گذاری علیه ایران از ژانویه به بعد ارتقا پیدا می کند، با ابزارهای مختلفی که اکثریت جمهوری خواهان در دست دارند، می توانند از این ظرفیت ها برای فعالیت های ضد ایرانی بیشتر استفاده کنند.

### پیامدهای انتخابات آمریکا برای ایران چه خواهد بود؟

پیامدهای انتخابات حتماً روی برجام تأثیرگذار است و از سوی دیگر نیز در ۲ سال نخست دولت بایدن، قوه مقننه و قوه مجریه در دست دمکرات ها بوده و حتی سیاست های دولت ترامپ را نقد می کردند. اکنون به هر حال کنگره آمریکا در دست دمکرات ها و جمهوری خواهان است که در کنار بحث های مرتبط با برجام، فعالیت های دیگر ضد ایرانی هم مدنظر جمهوری خواهان است که فراتر از برجام است. این چالشی است که باید به آن توجه شود از این رو که سیاست های ضد ایرانی آمریکا شفاف تر می شود. مباحث از حالت پنهان خارج شده و شفافیت بیشتری پیدا می کند و سخت تر می شود. به همین دلیل از ژانویه به بعد بزک کردن چهره آمریکا سخت تر خواهد شد.

### آیا آمریکا قصد دارد به روند تحریم کردن ایران ادامه دهد و این روند تا کجا ادامه خواهد داشت؟

بله! چه برجام توافق شود یا خیر، تحریم ها وجود دارد. باید این موضوع را مدنظر قرار داد تا زمانی که آمریکا و ایران وجود دارند، تحریم ها نیز وجود دارد. این مسئله ربطی به یک حکومت ندارد، برای آمریکا فرقی ندارد که چه حکومتی در ایران حاکمیت دارد. حتی پیش از انقلاب در حکومت وقت نیز آمریکا محدودیت های زیادی ایجاد کرده بود که البته آن را تحریم نمی خواندند. در بهترین حالت آمریکا ایران را رقیب خود می داند و برایش خیلی فرق نمی کند چه کسی در ایران حکومت کند.

پیش از انقلاب، آمریکا سیاست های حکومتی ایران را هدایت می کرد و افراد با تأیید آمریکا پست های مختلف می گرفتند. آن دخالت هایی که آمریکا آن زمان در ایران داشت نیز دارای محدودیت و به ضرر ایران بود.

در جمهوری اسلامی محدودیت ها به تحریم تبدیل می شود و ایران هم سعی کرد ذیل تحریم پیشرفت کند.

هر حکومتی در ایران باشد، ماهیت استکباری و فشارهای آمریکا وجود دارد. البته خبر خوب این است که آمریکا کشوری رو به افول است و به تدریج جایگاه خود را در دنیا از دست می دهد و زمانی که آمریکا کشوری معمولی شود دیگر داستان تحریم و فشار نخواهد بود و در درازمدت مشکلات خود به خود حل می شود.

به نظر می رسد اروپا مواضع تندتری در رابطه با اغتشاشات اخیر ایران اتخاذ کرده است. آیا به خاطر نگاه دولت آمریکا برای بازگشت به برجام یا تبادل زندانیان و ... است؟

سیاست‌های خصمانه‌ای که اکنون از اروپا می‌بینیم همان رفتار واقعی اروپاست، اگر رفتاری دیگر ببینیم، غیرعادی و دروغ است. در چند ماه گذشته، پیش از وقایع اخیر سخنانی که اروپاییان می‌گفتند برای خودشان نیز باورپذیر نیست، آن چیزی که واقعیت دارد اروپای فعلی است. آمریکا و اروپا با هم هماهنگ هستند و همکاری می‌کنند و نقش بازی می‌کنند، گاهی اروپا و گاهی نیز آمریکا پلیس بد می‌شود. از این جهت هماهنگی و همکاری وجود داشته و ادامه پیدا خواهد کرد. مشکل خاصی در سیاست‌های ضدایرانی ندارند و اروپای واقعی هم چیزی است که ما می‌بینیم. تبادل زندانیان که قرار بود ماه‌ها پیش انجام شود هنوز صورت نگرفته است. این هم نمونه‌ای از بدعهدی آمریکایی‌ها که توافق‌هایشان در عمل اجرایی نمی‌شود. تبادل زندانیان بین کشورها امری عادی و معمولی است. کشورهایی که از هم، زندانی دارند هر از چندگاهی زندانیان مبادله می‌شوند. در اوج جنگ سرد بین شوروی و آمریکا تبادل زندانی صورت می‌گرفت، این اقدام نیاز به روابط حسنه بین کشورها ندارد اما آمریکا با خیانتی که دارد، در تبادل زندانیان وقفه ایجاد می‌کند.

### **راه‌حل درست برای گرفتن تضمین از آمریکا در مذاکرات چیست؟ و آیا ایران می‌تواند به آمریکا در بازگشت به برجام اعتماد کند؟**

قطعا آمریکایی‌ها قابل اعتماد نیستند. این یک تحلیل سیاسی نیست بلکه ریشه در تاریخ این کشور دارد. به همین دلیل نباید در مذاکرات متنی را با طرف مقابل تنظیم کنیم که نیاز به اعتماد داشته باشد. چندین بار اعتماد کرده‌ایم اما جواب نداده است و اکنون باید از تجربیات دیگران درس گرفته باشیم. باید واقعیت‌های سیاست خارجی موجود در آمریکا دیده شود نه آن ذهنیتی که ما درباره آمریکای مطلوب داریم. برای تضمین هم راهی نیست. بحث تضمین در عمل قابلیت ندارد. هر تضمینی هم که آمریکایی‌ها بدهند با توجه به تاریخ آمریکا، قطعا تضمین‌ها را نقض خواهند کرد. آنها بعد از رسیدن به اهدافشان به راحتی به سخنانی که زده‌اند بی‌توجه خواهند شد و این ماهیت و تاریخچه دولت آمریکاست.

### **«اسرائیل و آمریکا» مانور شبیه‌سازی هدف قرار دادن تأسیسات هسته‌ای را برگزار خواهند کرد. آیا حمله آمریکا به تأسیسات هسته‌ای ایران محتمل است؟ در این صورت واکنش ایران چه خواهد بود؟**

حمله آمریکا همیشه باید برای نیروهای نظامی کشور جدی باشد، چرا که آمریکایی‌ها ماهیت‌شان حمله، تجاوز و جنگ است. در این منطقه هم به عراق، افغانستان، سوریه، پاکستان و یمن حمله کرده‌اند. کمتر کشوری در منطقه وجود دارد که مورد حمله آمریکا قرار نگرفته باشد. دلیل اینکه به ایران حمله نکرده این است که می‌داند این حمله برایشان هزینه دارد. آمریکایی‌ها متوجه این هزینه هستند و نمی‌خواهند آن را پرداخت کنند. هیچ دلیل اخلاقی‌ای وجود ندارد که آمریکایی‌ها به دلیل اخلاقی به ایران حمله نکنند. مشکل آمریکا هزینه است. اگر آمریکا بخواهد تصمیمی منطقی بگیرد، نباید به ایران حمله نظامی داشته باشد، چرا که می‌داند هزینه‌اش بسیار بسیار بالا خواهد بود. و اینکه آیا آمریکایی‌ها منطقی هستند یا خیر معلوم نیست. از سویی نیز ایران قطعا واکنش سختی خواهد داشت. طوری که طرف مقابل را پشیمان خواهد کرد.